

● Wegwijzer voor verkeersslachtoffers

- Wie is er aansprakelijk?
- Hebt u recht op schadevergoeding of smartengeld?
- Wie helpt u bij het afwikkelen van letselschade?

Inleiding

Maartje: "... al met al een hele nare en pijnlijke situatie waar wij niet om gevraagd hebben en die ons boos en verdrietig maakt."

Als na een verkeersongeval de sirenes zijn verstomd, wordt u als slachtoffer, familielid of naaste geconfronteerd met veel vragen en onduidelijkheid over hoe nu verder? Vaak gaat de eerste aandacht uit naar de medische situatie van het slachtoffer. Pas daarna komen de vragen over praktische en juridische zaken aan de orde. Vragen waar u niet direct een antwoord op weet.

Vragen als:

- Wie betaalt mijn schade?
- Hoe kom ik aan kinderopvang?
- Welke schade kan ik verhalen?
- Waar moet ik beginnen?

De ANWB Verkeersslachtofferlijn spreekt dagelijks met slachtoffers van verkeersongevallen. Hierdoor weten wij dat bovengenoemde vragen leven. In deze wegwijzer vindt u informatie over zowel juridische als praktische onderwerpen waar onze medewerkers dagelijks vragen over krijgen. Hopelijk geeft u dat een beetje rust en duidelijkheid.

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 Aansprakelijkheid en verzekeringen

Aansprakelijkheid	4
Bewijs	5
Wie vergoedt de schade?	6

Hoofdstuk 2 De juridische afwikkeling

Zelf de schade afwickelen of een professional inschakelen?	8
Hoe vindt u een belangenbehartiger?	9
Kosten van de belangenbehartiger	9
Het afwickelen van letselschade	10

Hoofdstuk 3 Praktische hulp

Hulp in huis	14
Hulp bij de verwerking van het ongeval	15

Hoofdstuk 4 De Schadevergoeding

Welke schade kunt u claimen?	16
Discussie over de kosten	16
Administratie bijhouden	17
Smartengeld	17

Hoofdstuk 5 Terug de weg op na een verkeersongeval

Rijangst	20
Met een handicap achter het stuur	20

Hoofdstuk 6 Overlijdensschade

Welke schade krijgt u als nabestaande?	22
Wie heeft recht op schadevergoeding?	23
Wie vergoedt de schade?	23
Nuttige adressen en telefoonnummers	26

1 Aansprakelijkheid en verzekeringen

Johan: "...gisteravond fietste ik langs een auto terwijl de bestuurder plotseling de deur opende. Wie is hier aansprakelijk?"

Aansprakelijkheid

Wie is er aansprakelijk? Een van de meest gestelde vragen na een aanrijding is "wie is er aansprakelijk?"

Uitgangspunt is dat ieder zijn eigen schade draagt. Dit is alleen anders als iemand anders aansprakelijk is voor het ongeluk. In de Nederlandse wet staat namelijk dat u schade alleen kunt verhalen op de tegenpartij, als die ook aansprakelijk is voor de schade. Alleen dan is de tegenpartij verplicht om uw schade te vergoeden. Wie aansprakelijk is voor het ongeval, wordt bepaald door wettelijke regels en uitspraken van rechters.

Verkeer

Bij ongevallen in het verkeer kunt u de volgende algemene regel gebruiken om na te gaan wie aansprakelijk is. Degene die een verkeersfout maakt – bijvoorbeeld het rijden door rood – zal aansprakelijk zijn. De regel over aansprakelijkheid lijkt op het eerste gezicht vrij duidelijk. Toch doen zich in de praktijk vaak moeilijkheden voor. Zo is achteraf vaak moeilijk te bewijzen of er bepaalde regels zijn overtreden. Ook komt het voor dat beide partijen een verkeersfout hebben begaan, waardoor ieder voor een deel aansprakelijk is.

Bescherming fietsers en voetgangers bij een ongeval met een motorvoertuig

Soms gebeurt het dat u als bestuurder van een motorvoertuig (auto, motor, brommobiel) de aanrijding niet hebt veroorzaakt maar hiervoor wel aansprakelijk bent. De reden hiervan vindt u terug in artikel 185 Wegenverkeerswet. Omdat een fietser of voetganger kwetsbaar is in het verkeer, wordt hij extra beschermd door de wet. De bestuurder van het motorvoertuig is aansprakelijk voor het ongeval, tenzij hij overmacht kan aantonen. De automobilist moet bewijzen dat hem geen verwijt treft. Dit blijkt in de praktijk zeer moeilijk te zijn.

- Kinderen tot 14 jaar.
Bij een aanrijding tussen een motorrijtuig en een fietser of voetganger jonger dan 14 jaar, is de eigenaar van het motorrijtuig vrijwel altijd aansprakelijk voor alle schade die het kind oploopt.

- Personen vanaf 14 jaar. Bij een aanrijding tussen een motorrijtuig en een kwetsbare verkeersdeelnemer van 14 jaar of ouder, is de eigenaar van het motorrijtuig minimaal voor 50% aansprakelijk voor de schade die de fietser of voetganger oploopt. Dit geldt niet als de automobilist overmacht kan aantonen. In de praktijk is dit uitzonderlijk en zeer moeilijk te bewijzen.

Alleen schade veroorzaakt door het ongeval moet door de tegenpartij worden vergoed. Degene die de schade wil verhalen moet daarvan bewijs leveren. Het is dus heel belangrijk om bewijs te verzamelen voor het verhalen van uw schade.

Toedracht

U moet bewijzen dat uw schade is veroorzaakt door de tegenpartij. Een belangrijke bron van informatie is het Europese schadeformulier. Hierop vindt u informatie over de tegenpartij en de oorzaak van het ongeval. Daarnaast kunnen sporen op het wegdek, zoals een remspoor of glasscherven, helpen om een verkeersfout aan te tonen.

De veroorzaker krijgt geen boete of straf van de politie, ook al is het duidelijk dat deze geen voorrang verleende. Kan ik dan ook mijn schade niet verhalen?

De politie heeft niets te maken met het verhalen van uw schade op de aansprakelijke tegenpartij. Het vergoeden van de schade is iets tussen u en de verzekeraar van de aansprakelijke tegenpartij. De politie onderzoekt alleen of de automobilist in strijd met de verkeersregels handelde en of dit de aanrijding veroorzaakte. Dit kan leiden tot een verkeersboete of een andere straf.

Ook een getuigenverklaring van een passant of inzittende dient als bewijs. Zoek dus zoveel mogelijk getuigen van het ongeval. Vaak kan de politie u op weg helpen. Komt de politie ter plaatse bij een ongeval met letsel, dan maakt de politie een proces-verbaal op. Hierin staat de situatie omschreven zoals zij die ter plaatse aantreffen, welke sporen er zijn en wat het verhaal van u en de tegenpartij is. Ook gegevens van getuigen vindt u hierin terug.

U moet daarnaast aantonen dat u schade hebt en dat de schade een direct gevolg is van het ongeval en niet van een andere oorzaak. Hebt u bijvoorbeeld een gebroken been, dan moet het duidelijk zijn dat dit een gevolg is van de aanrijding. Dit kan bijvoorbeeld met een verklaring van de spoedeisende hulp of uw huisarts. Bij een kapotte fiets of auto kan dit met een verklaring van fietsmaker of garage.

Wie vergoedt de schade?

De tegenpartij is een:

- **Motorvoertuig.**
Alle kentekenhouders zijn wettelijk verplicht een WA-verzekering te hebben. Bij een ongeval kunt u deze verzekeraar rechtstreeks aansprakelijk stellen voor uw schade.
- **Fietser of voetganger.**
Er is geen verplichte WA-verzekering die de schade dekt. U kunt de tegenpartij dan persoonlijk aanspreken of

– indien aanwezig – zijn Aansprakelijkheidsverzekering Particulieren (AVP). Is er geen AVP, dan moet de tegenpartij zelf de schade vergoeden.

- Onbekend of onverzekerd voertuig. Het Waarborgfonds Motorverkeer vergoedt schade als gevolg van een ongeval met een onbekend of onverzekerd motorvoertuig. Voor meer informatie en de voorwaarden kijkt u op: www.wbf.nl.
- U hebt de schade zelf veroorzaakt. Het kan zijn dat u voor deze schade verzekerd bent. Spreek dan uw eigen all risk-, ongevallen- of inzittendenverzekering aan.
- Buitenlands motorvoertuig. Is de tegenpartij een voertuig uit een EU-land, IJsland, Noorwegen of Liechtenstein? Dan kunt u de schade in Nederland afwikkelen. U moet dan bij de Nederlandse vertegenwoordiger van de buitenlandse verzekeraar aankloppen. Buitenlandse verzekeraars zijn namelijk verplicht om in Nederland een vertegenwoordiger aan te wijzen. Wie de vertegenwoordiger is van de buitenlandse verzekeraar, vindt u op www.wbf.nl.
- Wegbeheerder. U hebt schade als gevolg van een gebrek aan de weg. In dat geval kunt u de wegbeheerder aansprakelijk stellen. Dat is vaak de gemeente, provincie of Rijkswaterstaat.

Inzittende tijdens het ongeval?

Reed u mee als passagier in een motorvoertuig? Dan kunt u op grond van afspraken tussen verzekeraars altijd de WA-verzekering van het "eigen" voertuig aansprakelijk stellen voor uw schade. Dit kan ook als de veroorzaker uw echtgenoot of familielid is. De eigenaar van het voertuig kan ook een inzittendenverzekering hebben afgesloten. Deze verzekering keert een bedrag uit bij letselschade, ongeacht of de bestuurder aansprakelijk is voor de aanrijding of niet.

2 De juridische afwikkeling

Wim: “... mijn belangenbehartiger heeft mij veel werk én zorgen uit handen genomen. Nu vind ik pas echt de rust om te herstellen van het ongeval.”

Zelf de schade afwickelen of een professional inschakelen?

Het afwickelen van een ongeval met letselschade is niet iets waar u dagelijks mee te maken krijgt. Het inschakelen van een belangenbehartiger voor juridische bijstand kan dan ook een hele opluchting zijn. Een belangenbehartiger stelt de verzekeraar van de tegenpartij aansprakelijk, zorgt voor de medische beoordeling van uw letsel, inventariseert uw schade en onderhandelt met de tegenpartij over een schadevergoeding. Hij zorgt ervoor dat u de vergoeding en hulp krijgt waar u recht op hebt.

Maar moet u altijd een belangenbehartiger inschakelen?

Het is bij lichte letselschade niet altijd noodzakelijk om professionele juridische hulp in te schakelen omdat dit letsel vaak beperkte gevolgen heeft. Er is vaak geen sprake van langdurige medische behandelingen, verlies van werk of blijvende invaliditeit. Dit zijn juist de zaken die het afwickelen van letselschade zo complex maken. Het afwickelen van letselschade met

ANWB Verkeersslachtofferlijn
088 269 77 66

De ANWB Verkeersslachtofferlijn adviseert over de aansprakelijkheid en het verhalen van letselschade na een verkeersongeval. U krijgt een ervaren medewerker aan de telefoon die thuis is in de nasleep van een verkeersongeval. Ook als u een persoonlijk gesprek wilt hebben over de gang van zaken rond het ongeval, kunt u terecht bij de ANWB Verkeersslachtofferlijn. Het advies is gratis voor zowel leden als niet-leden.

Ik heb een WA verzekering. Gaat mijn verzekeraar nu mijn schade verhalen?

Een WA verzekering geeft dekking voor schade die u toebrengt aan anderen. Uw eigen schade valt hier niet onder. Uw verzekeraar zal bij een WA- of WA+ dekking dan ook geen stappen ondernemen om uw schade te verhalen. Dit gebeurt alleen als u all-risk verzekerd bent of een rechtsbijstandverzekering hebt afgesloten.

kneuzingen en blauwe plekken kunt u dan ook meestal zelf doen. Wij raden u echter aan om toch altijd te overleggen met de ANWB Verkeersslachtofferlijn of het inschakelen van een belangenbehartiger raadzaam is.

Hoe vindt u een belangenbehartiger?

Hebt u een rechtsbijstandverzekering afgesloten, dan kan deze uw zaak in behandeling nemen. Deze verzekeraar behartigt dan uw belangen en regelt de

afwikkeling van uw letselschade. Hebt u geen rechtsbijstandverzekering? Dan kunt u natuurlijk ook zelf een advocaat of letselschadebureau inschakelen.

ANWB Rechtshulp heeft jarenlange ervaring in het verhalen van letselschade en materiële schade. Hierdoor kan de ANWB Verkeersslachtofferlijn u helpen bij het kiezen van een belangenbehartiger.

Kosten van de belangenbehartiger

Als de tegenpartij aansprakelijk is voor uw letselschade, kunt u in Nederland de redelijke kosten voor juridische bijstand verhalen. De verzekeraar van de tegenpartij vergoedt dan de kosten. Als u een rechtsbijstandverzekering hebt, dan kunt u daar uw zaak indienen en betaalt die, afhankelijk van de polisvoorwaarden, meestal de kosten. Beschikt u niet over voldoende financiële middelen, dan kunt u wellicht in aanmerking komen voor een toevoeging op grond van de Wet op de rechtsbijstand. Meer informatie hierover vindt u op www.overheid.nl.

No cure, no pay

Het no cure no pay principe houdt in dat u de jurist niets betaalt zolang er geen resultaat is. Kan uw schade niet verhaald worden op een aansprakelijke

tegenpartij, dan betaalt u dus niets. Keert de tegenpartij wel een schadevergoeding uit, dan betaalt u de jurist een vooraf afgesproken vast percentage van die vergoeding. In Nederland is het niet nodig om op no cure no pay basis te werken als de aansprakelijkheid van de tegenpartij vaststaat. Alle kosten voor juridische bijstand worden immers vergoed door de tegenpartij. No cure no pay is alleen verstandig als niet duidelijk is of de tegenpartij aansprakelijk is voor uw schade. In dit soort zaken is de First Opinion van de ANWB een uitkomst.

Lenny: "...het ongeluk is al 8 maanden geleden. Waarom is de zaak nog steeds niet afgehandeld?"

Het afwikkelen van letselschade

'Het duurt allemaal zo lang' en 'ik hoor niets van mijn advocaat' zijn bij de Verkeersslachtofferlijn veel gehoorde klachten over de afwikkeling van letselschade. Het is vaak een kwestie van maanden en soms jaren in plaats van weken, voordat een zaak kan worden afgerond. Om u meer duidelijkheid over

de afwikkeling van letselschade te geven, volgt hierna in het kort het traject.

▪ Aansprakelijkheid vaststellen

Na de aanrijding krijgt u niet zomaar een schadevergoeding van de tegenpartij. Eerst moet duidelijk zijn wie aansprakelijk is voor het ongeval.

Een voorschot nodig?

Als u kosten maakt gedurende de afwikkeling die u niet kunt betalen of die zich opstapelen tot een hoog bedrag dan kunt u de verzekering van de tegenpartij vragen om een voorschot. Een voorschot wordt ook wel eens gegeven als de aansprakelijkheid

nog niet vaststaat, bijvoorbeeld als u zelf ook deels aansprakelijk bent voor het ongeval. De kans dat u het geld terug moet betalen is niet groot, omdat een verzekeraar in een twijfelgeval niet snel tot een voorschotbetaling overgaat.

Daarom verzamelt u bewijzen, zoals het politierapport en getuigenverklaringen. Zodra duidelijk is dat de tegenpartij aansprakelijk is voor het ongeval, kunt u de materiële en letselschade verhalen op zijn/haar WA-verzekering.

- **Tegenpartij aansprakelijk stellen**
Het aansprakelijk stellen van de tegenpartij kunt u in eerste instantie zelf doen, vooral als het gaat om lichte verwondingen. In de brief vermeldt u dat er, naast materiële schade, ook sprake is van letsel. Om welk letsel het precies gaat kunt u voorlopig in het midden laten. Als u een belangenbehartiger inschakelt, stelt deze de tegenpartij aansprakelijk. Ook regelt hij voorschotten als u al kosten hebt gemaakt.

Stelt u zelf de verzekeraar van de tegenpartij aansprakelijk? Voor een modelbrief kijkt u op www.anwb.nl/rechtshulp, of neemt u contact op met de ANWB Verkeersslachtofferlijn.

- **Schade in kaart brengen**
Om uw schade volledig te verhalen op de aansprakelijke tegenpartij, moet eerst duidelijk zijn wat de omvang van uw schade is. Bij letselschade bestaat uw schade uit alle kosten als gevolg van het letsel (bijvoorbeeld vermindering van inkomsten, medische kosten, etc.) en smartengeld. In tegenstelling tot het verhalen van materiële schade, neemt het verhalen van letselschade meer tijd in beslag. Dit komt vooral omdat eerst

het verloop van het genezingsproces moet worden afgewacht. De uiteindelijke schade wordt pas duidelijk als er een medische eindtoestand is. Om de omvang van de kosten van het letsel te bewijzen, raden wij aan om na het ongeval bij te houden welke kosten u maakt. Bewaar nota's van uitgaven en noteer data van bezoeken aan artsen en dergelijke. Een overzicht van kosten die u kunt claimen, vindt u in hoofdstuk 4.

Medische machtiging

Het afgeven van een medische machtiging aan uw belangenbehartiger kan geen kwaad. Maar wat als u zelf de afwikkeling doet? De jurist van de tegenpartij heeft recht op informatie over uw letsel. Zij zullen u dan ook altijd vragen om inzage in uw medische gegevens. Geeft u hier toestemming voor, controleer dan of u toestemming geeft voor inzage in ál uw medische gegevens of alleen gegevens die te maken hebben met het ongeval. Het laatste heeft altijd de voorkeur. Het is namelijk niet gewenst dat de tegenpartij uw gehele medische geschiedenis te zien krijgt. Alleen als u al medische klachten had voordat het ongeval plaatsvond en deze klachten door het ongeval zijn verergerd, is deze informatie belangrijk. In dat geval kunt u het beste een belangenbehartiger inschakelen om te onderzoeken welke medische informatie belangrijk is voor de tegenpartij

- **Medisch deskundige**
Uw belangenbehartiger schakelt vaak een medisch deskundige (medisch adviseur) in. Deze deskundige verzamelt en beoordeelt de medische gegevens met betrekking tot uw letsel en bespreekt deze met uw belangenbehartiger. Om uw medische gegevens op te vragen bij uw behandelend arts, heeft uw belangenbehartiger uw toestemming nodig. U moet hiervoor een medische machtiging ondertekenen. Uw medische gegevens worden vertrouwelijk behandeld. De medisch deskundige heeft, net als uw eigen arts, een beroepsgeheim.
- **Definitieve schadeafwikkeling**
Definitieve afwikkeling van letselschade kan pas als het letsel is genezen of verder herstel niet meer mogelijk is. We spreken dan van een medische eindtoestand. Bij de definitieve afwikkeling wordt een vaststellingsovereenkomst opgesteld. In dit document komt onder andere de uiteindelijke schadevergoeding te staan die de verzekeraar van de tegenpartij gaat uitkeren. Uw belangenbehartiger kan hier meer uitleg over geven of u kunt contact opnemen met de ANWB Verkeersslachtofferlijn.

- **Juridische procedure**

Als uw belangenbehartiger en de verzekeraar van de tegenpartij niet tot overeenstemming komen, is het mogelijk om uw zaak voor te leggen aan de rechter. U start dan een juridische procedure. De rechter bekijkt het bewijsmateriaal en de berekeningen van letselschade/smartengeld en doet daarover een uitspraak. U moet er rekening mee houden dat een procedure erg lang kan duren en erg kostbaar is.

Schadeafwikkeling minderjarigen

Voor schadevergoeding aan een minderjarig slachtoffer moet één van de ouders of de voogd voor akkoord tekenen. In de regel is eerst toestemming van de kantonrechter

nodig. Aan de kantonrechter moet u informatie overleggen over de aard van het letsel van het kind, de gevolgen hiervan en de aangeboden schadevergoeding.

3 Praktische hulp

Aniel: “... ik ben na het ongeval afhankelijk van mijn vriendin en ouders voor douchen, toiletbezoek, transport en eten bereiden. Kan ik ergens hulp krijgen?”

Hulp in het huis

Als u gewond bent geraakt, kan het mogelijk zijn dat u iemand nodig hebt om u te helpen bij uw persoonlijke verzorging of in het huishouden. Voor hulp in de huishouding krijgen de meeste mensen hulp uit eigen kring, zoals familie of vrienden, ook wel mantelzorg genoemd. Naast mantelzorg kunt u voor verpleegkundige hulp in de meeste gevallen ook professionele hulp inschakelen van bijvoorbeeld een thuiszorginstelling bij u in de buurt.

Soms is het nodig dat uw woning moet

worden aangepast. Kosten voor aanpassingen van de woning en verdere hulp aan u als slachtoffer vallen geheel of gedeeltelijk onder de AWBZ (Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten) of de WMO (Wet Maatschappelijke Ondersteuning). Maakt u gebruik van deze voorzieningen, dan betaalt u een eigen bijdrage. De hoogte van de eigen bijdrage is inkomensafhankelijk. De eigen bijdrage die u betaalt, kunt u vaak verhalen op de aansprakelijke tegenpartij.

Het is aan te raden om een indicatiestelling uit te laten voeren voordat u professionele hulp inschakelt. Er wordt dan bepaald hoeveel uur hulp per week noodzakelijk is. De indicatiestelling helpt om de kosten die u maakt te verhalen op de aansprakelijke tegenpartij. Deze zal immers slechts kosten vergoeden voor hulp die u echt nodig hebt.

U vraagt een indicatiestelling aan bij het Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ), telefoonnummer 0900 14 04 of www.ciz.nl.

Let op! In de praktijk is het gemakkelijker om een vergoeding voor verpleegkundige hulp te krijgen dan voor huishoudelijke hulp. Het CIZ gaat ervan uit dat een deel van het huishoudelijk werk door de andere leden van het gezin worden overgenomen. Professionele hulp wordt dan niet als noodzakelijk gezien.

Hulp bij de verwerking van het ongeval

Veel verkeersslachtoffers hebben baat bij het praten over het ongeval en de gevolgen daarvan. Na een verkeersongeval kunt u immers emotioneel behoorlijk in de war zijn. In zo'n situatie kunt u terecht bij een hulpverlener. Bij deze hulpverlener kunt u uw verhaal kwijt plus dat zij u kunnen

Alle informatie overzichtelijk op één website

Op de website www.regelhulp.nl vindt u alle informatie die u nodig hebt over de eigen bijdrage van WMO en AWBZ, welke hulp er in uw situatie mogelijk is en waar u dit kunt aanvragen. Ook kunt u direct online formulieren downloaden en versturen. Zo hoeft u niet alle organisaties af op zoek naar informatie.

doorverwijzen naar specialisten. Twee voorbeelden van hulpverleners zijn uw huisarts en Slachtofferhulp Nederland.

- **Huisarts, psychiater of therapeut**
Samen met uw huisarts kunt u de gevolgen van het ongeval bespreken. De huisarts zal bekijken of doorverwijzing naar een psycholoog of therapeut van nut kan zijn. Voor hulp van een psychiater krijgt u van de huisarts een verwijsbrief.
- **Bureau Slachtofferhulp**
Bij Bureau Slachtofferhulp kunt u terecht voor de eerste opvang na het ongeval. Van de ruim 70 bureaus in Nederland is er wellicht één bij u in de buurt. De bureaus beschikken over gegevens en ervaringen met instellingen op medisch, psychisch en juridisch gebied. Ook zij kunnen u dus verder op weg helpen.

4 De schadevergoeding

Marieke: “...ik heb reiskosten gemaakt om in het ziekenhuis röntgenfoto’s te laten maken. Krijg ik deze kosten vergoed?”

Welke schade kunt u claimen?

Onder het begrip “letselschade” vallen kosten als: kosten voor medicijnen, vervoerskosten van en naar het ziekenhuis of specialisten en kosten van aanpassingen in huis. Ook de schade doordat u aangepast werk moet zoeken en hierdoor minder inkomsten hebt, valt hieronder. Om een idee te krijgen van financiële schade die door letsel wordt veroorzaakt, geven wij een opsomming van veel voorkomende schadeposten:

- extra kosten door verblijf in het ziekenhuis*;
- reiskosten van bezoek in het ziekenhuis*;
- reiskosten van en naar het ziekenhuis/specialisten*;
- kosten door het inschakelen van hulp in de huishouding*;
- extra kosten door handicap zoals versnelde slijtage schoeisel of kleding;
- kosten vanwege aanpassingen aan uw woonhuis;
- kosten voor onderhoud van huis, tuin of auto dat u niet meer zelf kunt*;
- studiekosten wegens opgelopen studievertraging*;
- verlies aan inkomsten zoals salaris, toeslagen voor overwerk, winstdeling, etc.;
- kosten van omscholing als hervatting bestaand beroep niet meer mogelijk is;
- kosten voor juridische bijstand.

De arbeidsdeskundige

Om te onderzoeken of u uw huidige baan kunt blijven uitvoeren, kan uw belangenbehartiger een arbeidsdeskundige inschakelen. Deze onderzoekt in hoeverre u nog arbeidsgeschikt bent voor uw huidige functie. Het is mogelijk dat u nog maar deels geschikt bent voor uw functie en dat u bijvoorbeeld aangepast werk of een aangepaste werkplek moet krijgen. Ook geeft de arbeidsdeskundige advies over om- of bijscholing. Ook voor advies over voorzieningen of aanpassingen in en om het huis of in de auto kunt u bij een arbeidsdeskundige terecht.

** Voor deze kosten heeft De Letselschade Raad normbedragen vastgesteld. De hoogte van deze bedragen hoeft u niet te bewijzen. Wel moet u aantonen dat het maken van de kosten noodzakelijk is. Is de werkelijke schade hoger dan het normbedrag en kunt u dit bewijzen, dan wordt het hogere bedrag door de verzekering van de tegenpartij vergoed. Kijk voor de normbedragen op www.deletselschaderaad.nl.*

Discussie over de kosten

Uit de praktijk blijkt dat de tegenpartij niet altijd alle gemaakte schade uitkeert. De voornaamste redenen daarvoor zijn:

- U kunt niet aantonen dat u de gemaakte

kosten ook daadwerkelijk hebt gemaakt (geen bonnen of facturen), of

- De gemaakte kosten kunnen niet direct in verband gebracht worden met het ongeval.

Administratie bijhouden

Om het verhalen van schade gemakkelijker te laten verlopen, raden wij u aan om vanaf het begin een administratie bij te houden. Dit kan bijvoorbeeld een bestand op de computer zijn met een overzicht van de kilometers die u extra rijdt of bijvoorbeeld een spijker waar u alle bonnen aan prikt. Als u vanaf het eerste moment na het ongeval de kosten bijhoudt, is het duidelijk voor uw belangenbehartiger welke kosten hij moet verhalen.

Smartengeld

Roy: *“...heb je altijd recht op smartengeld en hoe weet ik of het smartengeld dat de tegenpartij aanbiedt redelijk is?”*

Het leed door een ongeval is natuurlijk niet uit te drukken in geld. Smartengeld is bedoeld om u voor dit leed (het verdriet, de pijn en het ongemak) enige genoegdoening te geven. Bovendien geeft

smartengeld u als slachtoffer de mogelijkheid om het leven na het ongeval te veraangemen. Het probleem bij het bepalen van de hoogte van smartengeld is het vaststellen van het leed dat u als slachtoffer hebt gehad of nog hebt. Om toch een leidraad te hebben bij het vaststellen van smartengeld, gebruiken letselschadejuristen en rechters het Smartengeldboek van de ANWB. Hierin zijn rechterlijke uitspraken verzameld waarin smartengeld is toegewezen. Ondanks dat elk letsel van elkaar verschilt, biedt het Smartengeldboek een goede indruk van het smartengeld waar u recht op hebt.

De hoogte van smartengeld hangt onder andere af van:

- aard en ernst van het letsel;
- mate van geleden pijn;
- duur van herstel;
- blijvende littekens en/of lichamelijke beperkingen;
- leeftijd en geslacht;
- belemmering werk/hobby's;
- impact van het ongeval.

Inzage in het Smartengeldboek

In alle ANWB-vestigingen kunt u het Smartengeldboek inkijken. Neem voor de zekerheid contact op met de vestiging bij u in de buurt om te vragen of het boek aanwezig is.

Wilt u weten of het smartengeldaanbod van de tegenpartij redelijk is? Neem contact op met de ANWB Verkeersslachtofferlijn voor een onafhankelijk advies op telefoonnummer: 088 269 77 66.

Jim: "...het smartengeld in Nederland is lager in vergelijking met andere landen, hoe komt dat?"

Bij smartengeld denkt men snel aan de astronomisch hoge bedragen die in de Verenigde Staten worden toegekend. In die zaken gaat het om een totale vergoeding van de schade, dus naast smartengeld ook om het verlies van inkomen en kosten van juridische bijstand.

In Nederland wordt smartengeld betaald *naast* de overige schade. De bedragen in Nederland zijn dus niet te vergelijken met die in de Verenigde Staten.

Voorbeelden smartengeld

De bedragen in onderstaande voorbeelden zijn door de rechter toegewezen, geïndexeerd naar het jaar 2009 en afgerond.

- Beenletsel - € 9.906,-
Mevrouw werd van bagagedrager fiets getrokken en is gevallen. Gebroken linker onderbeen, gescheurde kruisbanden van linkerknie. Vier weken ziekenhuis met been in gips, daarna 7 maanden therapie, waarbij zij twee maanden op krukken heeft gelopen. Restgevolgen: verminderde kniefuncties, waardoor ze bijv. niet meer kan hurken en linkerbeen niet kan overstrekken. Been heeft een halve x-vorm gekregen. Blijvend litteken op been van ± 25 cm.
- Handletsel - € 1.718,-
Val op trottoir dat verzakt was en onvolledig bestraat. De vrouw brak ten gevolge hiervan onder meer haar pols. Lange tijd veel hinder en pijn ondervonden, waardoor zij haar normale taken niet of niet goed kon vervullen.
- Whiplash - € 9.095,-
Whiplash ten gevolge van een verkeersongeval. Aanvankelijk 800-100% arbeidsongeschikt later 15%. Blijvend pijnklachten in de nek, uitstralend naar de schouders en frequente hoofdpijnen. Concentratie- en geheugenstoornis en verhoogde mate van prikkelbaarheid.

5 Terug de weg op na een verkeersongeval

Michiel: "... na de aanrijding stapte ik gewoon in de auto. Op een druk kruispunt brak het zweet me uit en durfde ik niet verder te rijden. Ik haalde nog net een parkeerplaats..."

Betrokken raken bij een verkeersongeval kan zorgen voor een periode van schrik en onzekerheid, met als gevolg dat u niet meer zorgeloos in de auto stapt. De belemmeringen en/of angsten die kunnen ontstaan, verschillen per slachtoffer. Het kan zelfs zover komen dat het u belemmert in het dagelijkse leven. Gelukkig heeft niet iedereen deze klachten.

Rijangst

Er bestaan speciale rijtrainingen om te leren omgaan met deze angsten en belemmeringen. Deze trainingen zorgen ervoor dat u zich weer veilig voelt in de auto en in het verkeer. De instructeurs hebben vaak speciale trainingen gevolgd om bestuurders met emotionele/psychische problemen in het verkeer te begeleiden.

Met een handicap achter het stuur.

Hebt u als gevolg van het ongeval blijvende lichamelijke of geestelijke beperkingen, dan betekent dat niet automatisch dat u geen auto meer mag of kan rijden. Kan uw handicap de rijvaardigheid beïnvloeden, stuur dan een Eigen Verklaring op naar het CBR met een schriftelijke toelichting van uw klachten. Het CBR bepaalt vervolgens of een medische keuring en een rijtest noodzakelijk zijn. Tijdens de rijtest onderzoekt u samen met een deskundige of u rijgeschikt bent.

Rijopleiding voor verkeersslachtoffers

ANWB rijopleidingen biedt in samenwerking met Fonds Slachtofferhulp een tweetal rijtrainingen aan. Deze trainingen zorgen dat u weer met een vertrouwd gevoel de weg op kunt. De kosten voor deze training worden betaald door Fonds Slachtofferhulp. Aanmelden en informatie: Slachtofferhulp Nederland, telefoonnummer 070 363 59 36, of stel uw vraag per e-mail: info@fondsslachtofferhulp.nl

Is dit niet het geval, dan krijgt u advies over mogelijke aanpassingen aan de auto om alsnog aan de eisen voor rijgeschiktheid te voldoen. U moet namelijk met een handicap aan dezelfde eisen voldoen als bestuurders zonder een handicap. Met een aangepaste auto is het voor veel gehandicapten weer mogelijk om een auto te besturen. Zo krijgt u een deel van uw vrijheid en zelfstandigheid terug.

Het kan voorkomen dat u een rijbewijs krijgt met een beperkte geldigheid. In plaats van de gebruikelijke tien jaar, krijgt u een rijbewijs dat maar één, drie of vijf jaar geldig is. Hierbij kan er een code in uw rijbewijs worden geplaatst. Deze code geeft aan dat het rijbewijs alleen geldig is als u rijdt met bijvoorbeeld een speciale bril of met een aangepaste auto. Voor vragen over de rijgeschiktheid kunt u zich wenden tot het CBR, divisie Rijgeschiktheid, telefoonnummer 0900 0210.

6 Overlijdensschade

Sanne: “...na het verlies van mijn man kwam ik in een stroomversnelling terecht. Opeens moest er van alles gebeuren, terwijl dat het laatste is waar je aan wil denken.”

Na het overlijden van een dierbare moeten er in korte tijd veel zaken worden geregeld. Denk dan aan het organiseren van de uitvaart en het inlichten van instanties. U zult dan niet direct denken aan het afwikkelen van de juridische aspecten. Bij het overlijden van uw naaste na een ongeval, kunt u als nabestaande aanspraak maken op een schadevergoeding. Hieronder vindt u een overzicht.

Welke schade krijgt u als nabestaande vergoed?

In geval van overlijden na een verkeersongeval is de schadevergoedingsplicht van de aansprakelijke tegenpartij beperkt. De Nederlandse wet bepaalt dat de aansprakelijke tegenpartij de volgende kosten moet vergoeden:

- Kosten voor de uitvaart. Hieronder vallen kosten van de uitvaart die niet door een uitvaartverzekering worden vergoed.
- Het verlies aan bijdrage in het levensonderhoud. Het uitgangspunt is dat de nabestaanden in hun levensonderhoud hetzelfde niveau behouden als vóór het verkeersongeval. Iedereen die financieel afhankelijk was van het slachtoffer komt voor compensatie van dit verlies in aanmerking.
- Kosten van ambulancevervoer en geneeskundige behandeling die niet door de eigen zorgverzekering zijn vergoed en die gemaakt zijn voordat het slachtoffer overleed.

Hulp bij de afwikkeling van schadevergoeding?

Ook als nabestaande hebt u het recht om een belangenbehartiger in te schakelen. Ook in het geval van overlijden komt u immers voor onbekende situaties te staan. Daarbij is het berekenen van schadevergoeding als compensatie voor het levensonderhoud van de achtergebleven echtgenoot en/of kinderen niet gemakkelijk. Bijstand van een expert op dit gebied is erg belangrijk.

Voor meer informatie kunt u terecht bij de ANWB Verkeersslachtofferlijn, telefoonnummer: 088 269 77 66.

- In incidentele gevallen wordt een schadevergoeding uitgekeerd voor de zogenaamde schrik- of shockschade. Dit is aantoonbare psychische schade die is ontstaan als een nabestaande bijvoorbeeld zelf ooggetuige was van het ongeval.

Anders dan vaak wordt gedacht, kent het Nederlands recht géén smartengeld voor nabestaanden voor het leed door het overlijden van een dierbare.

Het is belangrijk dat u van gemaakte kosten de nota's bewaart. U moet namelijk aantonen dat u daadwerkelijk kosten hebt

gemaakt. Zonder deze bewijzen kan er discussie ontstaan tussen u en de verzekeraar van de tegenpartij.

Wie heeft recht op schadevergoeding?

De aansprakelijke tegenpartij moet (via zijn verzekeraar) de schade vergoeden die de echtgenoot en de minderjarige kinderen van het slachtoffer lijden. Werden andere personen ook in hun onderhoud voorzien door de overledene – de ouders, volwassen (studerende) kinderen of een samenwonende partner- dan komen deze eveneens in aanmerking voor schadevergoeding.

Wie vergoedt de schade?

Via particuliere en sociale verzekeringen en via de werkgever van de overledene, kunt u aanspraak maken op een vergoeding of een overlijdensuitkering. Is er een aansprakelijke tegenpartij, dan kunt u bij hem de schade claimen die u elders niet vergoed krijgt. Hieronder vindt u enkele voorbeelden van particuliere en sociale verzekeringen waar u een beroep op kunt doen:

- **Uitvaartverzekering.**
De uitvaartverzekering van het slachtoffer vergoedt geheel of gedeeltelijk de kosten voor begravenis of crematie. Dit is afhankelijk van de dekking van de verzekering.

- **Ongevallen-, overlijdens- of levensverzekering.**
Op grond van een ongevallen-, overlijdens- of levensverzekering wordt bij overlijden een vast bedrag uitgekeerd. Sommige verzekeringen zijn verbonden met een eventuele hypotheek op een huis of ander onroerend goed. De restschuld wordt in dat geval veelal afgelost, zodat u geen maandelijks hypotheeklasten meer hebt. Controleer in de polisvoorwaarden binnen welke periode u het overlijden moet melden bij de verzekeraar.

- Overlijdensuitkering via de werkgever. Had het slachtoffer een baan, dan hebben nabestaanden recht op een overlijdensuitkering. Wettelijk bedraagt deze uitkering één maandsalaris, maar het kan ook meer zijn. Deze uitkering is belasting- en premievrij. Informeer bij de werkgever of er bij hem ook nog een ongevallenverzekering is afgesloten voor overlijden.
- Nabestaandenpensioen. Door dienstverband en werk bij de huidige en/of vorige werkgevers kan de overledene pensioenrechten hebben opgebouwd. Deze kunnen recht geven op een pensioenuitkering voor de partner en kinderen. Informeer hiernaar bij de werkgever van het slachtoffer.
- Algemene Nabestaanden Wet. Als weduwe, weduwnaar of wees kunt u in aanmerking komen voor een uitkering op grond van de Algemene Nabestaanden Wet (ANW). Deze uitkering kunt u aanvragen bij de districtskantoren van de Sociale Verzekeringsbank (SVB). Kijk voor meer informatie op www.svb.nl.

Nuttige adressen en telefoonnummers

Informatie en advies voor verkeersslachtoffers

- **Slachtofferhulp Nederland**
0900 01 01 (9.00-17.00 uur)
www.slachtofferhulp.nl
- **De Letselschade Raad**
088 33 22 555
www.deletselschaderaad.nl
- **Fonds slachtofferhulp**
070 363 59 36
www.fondsslachtofferhulp.nl
www.slachtofferwijzer.nl
- **Vereniging Ouders van een Overleden Kind**
0900 2022723 (€ 0,05 per minuut)
(10.00-14.00)
www.vook.nl

Informatie sociale voorzieningen

- **Sociale Verzekeringsbank (SVB)**
www.svb.nl
- **Uitvoeringsinstituten Werknemersverzekeringen (UWV)**
0900 92 94 (8.00-17.00 uur)
www.uwv.nl
- **Landelijk Steunpunt Rouw**
033 461 68 86
www.landelijksteunpuntrouw.nl
- **Ministerie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid**
1400 (8.00 – 20.00 uur)
www.rijksoverheid.nl
- **Whiplash Stichting Nederland**
www.whiplashstichting.nl

Overige nuttige adressen

- **Nederlands Bureau Motorrijtuigverzekeraars**
070 340 82 80
www.nlbureau.nl
- **Notaristelefoon**
0900 346 93 93 (9.00-14.00 uur, € 0,80 per minuut)
- **Verbond van Verzekeraars (VVV)**
070 333 85 00
www.verzekeraars.nl
- **Stichting Processen Verbaal**
www.stichtingpv.nl
- **Stichting Waarborgfonds Motorverkeer**
070 340 82 00
www.wbf.nl
- **Klachteninstituut Financiële Dienstverlening**
www.kifid.nl
- **Informatie over WMO en AWBZ**
www.regelhulp.nl

Notities:

